

Redovisning av användningen av NSHU - medel för det ämnesdidaktiska nätverket

Denna redovisning innehåller uppgifter om vilka ämnesdidaktiska mötesplatser som anordnats med hjälp av NSHU medlen samt de diskussioner angående Bologna anpassning av kurser och program som förts. För det första beskrivs de olika mötesplatserna därefter belyses diskussionerna ordnat efter ämnesområden. Eftersom ämnesdidaktik har sin huvudsakliga verksamhet inom lärarutbildningen är det olikheter och likheter när det gäller *ämnesdidaktik i lärarutbildningen* som står i fokus. Rapporten avslutas med en summering på svenska samt en kortfattad summery.

Ämnesdidaktiska nätverkets deltagare och antal möten

I nätverket finns cirka 300 anmälda intresserade i landet. Dessa personer kommer från landets alla lärarutbildningar och skolor. 62 personer av detta nätverk har kunnat mötas med hjälp av bidrag från NSHU. Förutom dessa kan också ett större antal ha varit delaktiga i seminarier som erbjudits i samband med mötena. Vi ansökte om att kunna ordna möten för 5-7 olika ämnesdidaktiska grupperingar och har åstadkommit åtta olika möten och mötesplatser. Varje ämnesområde har olika många intresserade deltagare. Därför har alla 300 inte nåtts av inbjudningar till alla de möten som åstadkommits. Däremot har alla lärosäten med lärarutbildning har inbjudits till träffarna. Kronologiskt ordnat ser de ut som följer:

Fysiska möten

Mars 07 Ämnesdidaktiker med estetiska ämnen möttes i Umeå

April och Maj 07 Idrottsdidaktiker möttes i Malmö och Göteborg

Maj 07 Olika ämnesdidaktiker möttes i Oslo på ämnesdidaktiska konferensen 14-16 maj

September 07 Matematikdidaktiker möttes i Stockholm

November 07 VFU - och examensarbets ansvariga ämnesdidaktiker möttes i Stockholm i ett internationellt nätverk

Oktober 07 Religionsdidaktiker möttes i Göteborg

December 07 Samhällskunskapsdidaktiker möttes i Göteborg

Virtuella möten

Na - didaktiker har under hösten 07 arbetat med en enkät om kurser och Bologna anpassning. Kristiansstads Högskolas plattform LUVITT har använts. Telefonkonferenser har också skett

Resultat utifrån diskussioner i de olika ämnesdidaktiska mötesplatserna.

Denna redovisning görs ämnesvis i första hand. Därefter kommer resultat från möten med fokus på examensarbetet kopplat till ämnesdidaktik. Varje ämne redovisas med hur långa mötena varit, antal deltagare, vilka lärosäten som varit representerade samt vilka diskussionspunkter som behandlats och eventuella slutsatser som gjorts. Materialet är hämtat från protokoll, noteringar, enkätmaterial samt telefonsamtal med olika ansvariga personer.

Estetiska ämnen

Man möttes på institutionen för estetiska ämnen Umeå universitet torsdagen den 8:e mars kl 10 – 16.

Närvarande institutioner:

Lärarytbildning, Konst, Design, Media (Konstfack, Stockholm)

Institutionen för Hushållsvetenskap, Uppsala. (Textil)

Stockholms Musikaliska Institut (SMI), Stockholm

Lärarytbildningen, (Bild och Media) Kalmar Högskola

Bildinriktning, Lärarytbildningen, Växjö; VXU.

Lärarytbildningen. Inst. För est. Ämnen, Umeå universitet (Textil Slöjd)

Några ämnen som berördes under dagen:

Examinationsformer. Hur bedömer man arbeten med en gestaltande del? Hur kan kriterier utformas? Hur handskas man med de estetiska ämnernas egenart?

Learning outcomes. Vad betyder det? Olika tolkningar: Lärandemål, lärande utfall, förväntade studieresultat.

Formulering av kunskapsverb, se liten lathund från Konstfack. I Umeå finns en liknande lista, men utan progression; beskriva, förklara, tillämpa, identifiera, analysera, argumentera, granska, värdera, hantera, producera, planera, visa på, utföra.

www.educ.umu.se/aktuellt/bologna/dokument/forvantade_studieresultat.pdf

ECTS-betyg. Hur graderas 7 nivåer? Hur översätts olika skalor? Maria har använt den 7 gradiga utan problem. Hon ser svårigheter att tolka från 3 till 7 grader.

Idrott

Medlen har använts för två olika möten med fokus på idrott: En konferensdag angående HSV : s utvärdering den 25 april samt en mötesdag i Malmö 7 -8 maj där IHGU och Malmös avdelning för idrottsvetenskap. Den 25 april deltog 12 personer från sex olika lärosäten(GIH, Malmö, IHGU, Växjö, Örebro, Mittuniversitet) Fokus sammanfattas handla om ämnets identitet, kursutvecklingar tvärsöver landet samt idrotts relaterad forskning. Under identitetspunkter diskuterades ämnes och hur olika lärosäten ger ämnet olika innehåll. Hur mer likartade utbildningar skall utformas var uppmärksammat. Master och magisters utbildningar likadant. Att utforma gemensamma kurser fanns som en ambition.

Diskussionen i Malmö handlade om behovet och möjligheten att först och främst bygga en plan för ett kontinuerligt kvalitetsarbete både för ämnet och också utbildningens utveckling. Utgångspunkter är HSV : s utvärderingsrapport samt Bologna processen. Punktvis diskuterades lärarkompetens utbildningsmiljöer, styrdokument och säkring av examensmålen. Under styrdokument arbetade man fram kursplanemål, lärandemål och studerande guider.

Matematik

Plats: Lärarhögskolan i Stockholm, sal O 302, 20 september

Närvarande:

Christer Bergsten, Linköpings universitet

Marianne Rönnbom, Malmö högskola

Krister Ödmark och Catarina Rudälv, Umeå Universitet

Astrid Pettersson, Niclas Larsson, Lilian Ahlm, Susanne Ekström, Jöran

Petersson och Kicki Skog, Lärarhögskolan i Stockholm

Noteringar från mötet:

Vid jämförelse av respektive lärosätes struktur blev det tydligt att det i nuläget är mycket svårt för studenter att byta studieort. Marianne delgav oss hur utbildningen i Malmö är utformad såväl med avseende på matematikkursernas utformning som nivå på kurserna (grundnivå eller avancerad nivå). Malmö Högskola börjar med en AUO-kurs "Att bli lärare" och avslutar med en AUO-kurs "Att vara lärare". Återstoden av AUO är infärgat i huvudämnena. Christer gav oss en bild av hur utbildningen i Linköping är uppbyggd och hur man kan se på studenternas ökade förmågor ju längre in i utbildningen de kommer (detta med avseende på Lärarkunskap, Ämneskunskap och Generic skills). Linköping börjar med ett års AOU för alla lärarkategorier. Stockholm befinner sig i en förändringsfas då vi ska gå samman med SU och det är ännu inte klart hur utbildningen ska utformas och när kurserna på avancerad nivå ska ligga. Enligt nämndbeslut ska första terminen ska första terminen bestå av gemensam AUO, professionsämne och VFU.

Umeå försöker ha en så pragmatisk lösning som möjligt med tanke på det låga söktrycket till utbildningen.

De kursplaner som fanns representerade var alla på grundnivå och bidrog vid genomläsning till intressanta frågor. Hur kortfattad alt. beskrivande ska kursplanen vara? Kan man läsa samma kurs, men på olika nivå? Kan litteraturen eller ämnesvalet ange om kursen är på avancerad nivå? Stämmer ”förväntade studieresultat” med examensordningens kriterier? Hur utförligt ska examinerande tillfällen beskrivas i kursplanen?

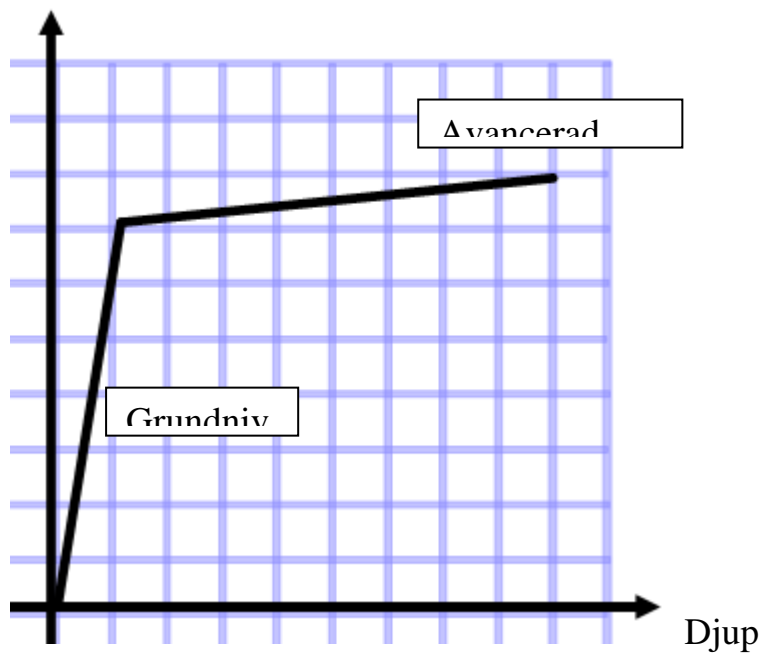
Efter en famlande diskussion bestämde vi att vi skulle försöka urskilja vad som karakteriserar en kurs på grundnivå och en kurs på avancerad nivå. Tyngdpunkten i diskussionen låg på den avancerade nivå. Därav den fåordiga kolumnen under Grundnivå.

<i>Grundnivå</i>	<i>Avancerad nivå</i>
Kännedom	Insikt Komplext Fördjupning
Självständighet	Hög grad av självständighet Mångfald Variationsrikedom Se samband Perspektivrikedom Ökad generaliseringsförmåga Förmåga att systematisera

Vissa försök till hur ”förväntade studieresultat” skulle kunna formuleras gjordes också, men dessa dokumenterades ej.

Vi gav även visuella beskrivningar av hur vi såg på kurser på olika nivåer. Man kan se dem som en utveckling av den modell Christer inledde med att visa. Här illustreras kurser på grundnivå med mycket bredd och lite djup, följt av kurser på avancerad nivå med lite bredd men mycket djup.

Bredd

Naturvetenskap

Tio didaktiker med inriktning mot naturvetenskap anmälde intresse och deltog i samrådet efter det att alla landets lärosäten inbjudits:

Barbro Gustafsson Växjö Universitet

Brita Johansson-Cederblad, Högskolan i Karlstad

Carolina Svensson-Huldt, Lärarhögskolan i Stockholm

Anders Berglund Uppsala universitet

Anna Vikström <anna.m.vikstrom@ltu.se>

Pernilla Nilsson <Pernilla.Nilsson@lut.hh.se>

Mats Hagman, Göteborgs universitet

Andreas Redfors Högskolan i Kristiansstad

xxx Umeå universitet

Man inledde arbetet med en enkät. Enkäten diskuterades via E-post innan den lades ut. I enkäten diskuterades olika aspekter på arbetet med Bologna-processen (se bif enkätsammanställning) t ex skillnader mellan kurser på grundnivå resp. avancerad nivå, formulering av förväntade läranderesultat, formulering av kriterier, strukturen på lärarutbildningen, na - didaktikens plats i lärarutbildningen och examensarbetet.

Man svarade också på om det fanns planerade master och magisterprogram, forskarutbildning för studenter i lärarprogrammen pågående samarbete med

andra högskolor och önskan om samarbete i framtiden. Vi använde Högskolan Kristianstads LUVIT (<http://www.luvit.com/>) plattform för enkäten och för sammanställning av enkäterna.

Några slutsatser från sammanställningen:

- Det finns intresse för samarbete med andra högskolor speciellt när det gäller kurser på master/magisternivå.
- Många arbetar med sina master och magisternivåer.
- Det finns flera individuella lösningar på organisation av lärarutbildningen.
- Under hösten diskuterades en träff då frågor från bl a enkäten skulle diskuteras men p g a stor arbetsbelastning hos deltagarna så var det inte möjligt att hitta dagar för detta. Därför genomfördes i stället en ny enkätundersökning: Bologna i praktiken då fokus låg på hur man hade realiserat sina planer. (Se enkätsammanställningen med frågorna). Endast ett fåtal svar trots flera påminnelser
- Examensarbetena läggs på olika ställen i lärarutbildningen.
- Masterutbildningen är ett område som många diskuterar.
- Kurser på avancerad respektive grundnivå är aktuella

Olle Eskilssons reflexioner

- Det hade nog varit värdefullt att samla intresserade deltagare före första enkäten.
- Man skulle kanske handplocka några deltagare till gruppen. Ett problem var att många deltagare var upptagna med Bolognaarbetet på egna högskolan under 2007.
- Strukturen med två enkäter tror jag var bra – ev kunde man ha haft ett par fysiska träffar också.
- Jag tror att de frågor som vi diskuterade var mycket aktuella och att deltagarna hade hunnit olika långt i sin planering av detta.
- Examensarbeten och program på mellannivån är aktuella för de flesta i gruppen och där skulle man ha stort utbyte av kontakter med andra högskolor
- LUVIT-plattformen fungerade bra

Religion

Den 12 oktober, kl 9-18, 2007 hölls ett samråd kring utbildningen av religionskunskapslärare i Sverige. Alla lärosäten var inbjudna. Samrådet ägde rum på Pedagogen i Göteborg och arrangerades av Annika Lindskog, Institutionen för pedagogik och didaktik och Kerstin von Brömssen, Institutionen för religionsvetenskap och teologi, bägge vid Göteborgs universitet.

Vid samrådet deltog följande:

Bodil Liljefors-Persson	Malmö högskola
Björn Skogar	Södertörns högskola
Jenny Berglund	Uppsala universitet
Malin Löfstedt	Uppsala universitet
Christina Osbeck	Karlstad universitet
Jörgen Straarup	Gävle högskola
Birgit Lindgren Ödén	Gävle högskola
Håkan Liljeqvist	Linköpings universitet
Annika Lindskog	Göteborgs universitet
Kerstin von Brömssen	Göteborgs universitet

Vid samrådet granskades och jämfördes kursplanerna för de religionskunskapsinriktningarna vid de lärosäten som fanns representerade vid samrådet (se ovan). Ett särskilt fokus rörde Bologna-anpassningen av kursplanerna. I övrigt diskuterades frågor i relation till VFU (verksamhetsförlagd utbildning), ämnesdidaktik och examinationsformer. Innehållsmässigt fanns det stora likheter mellan hur ämnets lärandemål uttryckts däremot när det gällde hur ämnesdidaktiken och VFU förhöll sig fanns stora olikheter.

Samhällskunskap

Bakgrund till mötet den 12 december 2007:

Under -80 och -90-talen så fanns ett verksamt nätverk för metodiklektorer inom samhällskunskap från de olika högskoleregionerna i Sverige. Sammankomsterna var regelbundna (1 per termin) och välbesökta. Att få information om läget för ämnet samhällskunskap inom lärarutbildningarna från hela Sverige var ovärderligt, ansåg vi som var med. Under senare delen av 90-talet så avtog verksamheten för att under början av -00 försvinna helt.

Nystart

När några ämnesdidaktiker har träffats på andra konferenser så har behovet av en nystart påkallats. Därför drogs en adressuppdatering igång under ht-07. Det finns c:a 1-3 representanter per högskola/universitet.

Detta arbete resulterade i en första träff mellan de större universitetens företrädare den 12 december -07. Nätverksmedlen användes för resor och förtäring under denna dag.

Närvarande:

Lena Molin, Uppsala Universitet
Lars Nohagen, Lärarhögskolan i Stockholm
Hans-Åke Hansson, Högskolan i Malmö
Lars Lorenius, Karlstad Universitet
Arne Löfstedt, Göteborgs Universitet

Denna viktiga upptaktsträff ledde till att nätverket nu är nyetablerat, och en första reguljär träff med inbjuden talare från lärarutbildningen i Oslo hölls i Karlstad den 8 mars -08, med 16 representanter från 6 olika högskolor/universitet. Ny träff under hösten -08 är redan bestämd.

Arbetet under hösten -07 och mötena i Karlstad i november och i Göteborg i december var helt avgörande för denna start av nätverket.

Innehållsligt jämfördes lärandemål, ämnesdidaktiska poäng och VFU koppling och man fann stora olikheter. Där Uppsalas modell utgjorde den ena ytterligheten på så sätt att ämnesdidaktiken inte har någon stark ställning, i princip finns den inte utan de studerande läser ämnesteori. Den andra ytterligheten som representeras av Malmö högskolas lärarutbildning där ämnesteori och didaktik är integrerat och ämnesteorin läses ur ämnesdidaktiskt perspektiv. Däremellan befann sig Stockholm, Göteborg, Karlstad. Varje lärosätes lärandemål anger dessutom ganska olika innehåll.

Ämnesdidaktisk konferens i Oslo

I ansökan söktes medel för att ämnesdidaktiker skulle kunna mötas i samband med den ämnesdidaktiska konferensen i Oslo. Ett utrop om detta gjordes i mars 07 (se bilaga) En extra dag för detta ändamål utnyttjades av ett fåtal. Däremot fanns mötesplatser för planering av träffar under hösten bl a av samhällskunskapsdidaktiker och naturvetare. Även företrädare för matematik, svenska, och bild möttes under konferensen. Inga protokoll har krävts från dessa möten då man planerade möten eller diskuterade konferensens tema(se det bilagda årsmötesprotokollet)

VFU och examensarbetet i lärarutbildningen

Stockholms lärarhögskola inbjöd till landets lärosäten till möte och seminarium angående praktiktäna examensarbeten i lärarutbildningen den 6-8 november 2007.

Deltagare med medel från NSHU var Elisabeth Hesslefors Arktoft, Rolf Lander, Karin Rönnerman, Annika Lindskog Göteborgs universitet, Monika Hansen Orwehag Högskolan Väst,

Som ett resultat av dessa möten har Göteborgs universitet nu en försöksverksamhet med liknande målsättning. Denna målsättning utgörs av att man prövar att utforma ett examensarbete där också praktiktäna kriterier krävs för att det skall anses vara på avancerad nivå. En avancerad nivå som enligt examensmålen skall innebära en tydlig och fördjupad integrering och yrkesrelevans. Frågor kring examensarbetets relevans och bedömning diskuteras i artiklar som skall publiceras i en bok Examining Praxis (SENSE förlag Rotterdam) med planerad publicering 2008. Artiklarna diskuterades tillsammans med övriga deltagare i seminariet/ workshopen vilka alla ingår i ett internationellt nätverk: Pedagogy, Education and Praxis.

Sammanfattning

Representanter för femton olika lärosätessorter har sammanlagt deltagit i de olika mötesplatserna: Göteborg, Gävle, Halmstad, Kalmar, Karlstad, Kristiansstad, Linköping, Malmö, Mittuniversitetet, Stockholm, Södertörn, Umeå, Uppsala, Väst, och Växjö.

Stockholm, Umeå och Göteborg har varit representerade flest antal gånger.. Dessa tre hör också till de numeriskt största lärarutbildningarna. Mötesorterna har varit Göteborg, Stockholm, Umeå, Malmö, Oslo. Totalt har 62 personers resor och logi bekostats av de aktuella medlen. Förutom detta har ett stort antal personer också fått del av möten och seminarier.

De ämnesdidaktiska nätverken som ordnat möten är: Estetiska ämnen, Idrott, Matematik, Naturvetenskap, Religion, Samhällskunskap. En lärarutbildargrupp med intresse för ämnesdidaktik och examensarbetet har också mötts på ett internationellt seminarium.

Den stora innehållsliga vinsten med mötena har varit jämförelser mellan de olika lärosätena när det gäller organisation, antal poäng i olika kurser och ämnesdidaktikens utformning och koppling till VFU. Resultatet av dessa visar att för alla grupper så ser man stora olikheter mellan hur lärosätena organiserar och beslutar om relationen mellan ämne-teori och ämnesdidaktik och hur Bologna processen påverkat ämnesdidaktiken. Innehållsligt är det för vissa ämnen tydligare skillnader än för andra: matematik- och samhällskunskapsdidaktikerna har iakttagit stora olikheter tillsammans med de estetiska ämnena. Religion, naturvetenskap och idrottsdidaktiker har större likheter sinsemellan.

Alla menar att man endast kommit en liten bit på väg med att kunna formulera likartade lärandemål för att kunna öka rörligheten. Intresset för att verkligen ta itu med detta visar idrott, matematik och naturvetenskap. Övriga har inte tagit just denna uppgift på allvar utan sett mötesplatsen som ett första erfarenhetsutbyte som i en del fall har saknats en tid. En reflektion kan göras att det tar mer än en dag för att åstadkomma ett sådant formulerande. Man behöver orientera sig om varandras olika situationer och förhållanden för att kunna förstå varför kursplaner och lärandemål kan se olika ut. Men svårigheten att planera in fler än en träffar under ett endast års tid visade sig vara för stora. Medlen hade behövt var tillgängliga under längre tid eller att myndigheten hade kunnat ge fler sådana här möjligheter vilket nu inte är fallet då myndigheten numera är nedlagd.

Summary

Seven groups regarding different subjects taught at fourteen different teacher education programs in Sweden have had the opportunity to meet with the aim to discuss and compare courses, organization of the different programs and learning outcomes. Focus for all the groups have been directed towards pedagogical content knowledge for/in mathematics, natural science, civics, art and craft, religious science and sport science. One meeting highlighted the degree projects in teacher education.

Onsala 080409

För det nationella ämnesdidaktiska nätverket
Elisabeth Hesslefors Arktoft

Verksamhetsberättelse och plan för kommande år för Nationella Nätverket för Ämnesdidaktik.

Maj 2007, Oslo.

Arbetsgruppens sammansättning.

Vid föregående årsmöte, som hölls i Kristianstad i maj 2006, valdes Bengt Schüllerqvist, Högskolan i Gävle, till nätverkets ordförande. Övriga ledamöter i arbetsgruppen blev Sten-Olof Ullström, Oslo Universitet, Olle Eskilsson, Högskolan i Kristianstad, Astrid Petterson Lärarhögskolan, Elisabeth Hesslefors Arktoft, Göteborgs universitet, Hans Örtegren, Umeå Universitet och June Miliander, Karlstads universitet. Under året flyttade Bengt Schüllerqvist till Karlstads universitet.

Årets verksamhet.

Telefonmöten.

Arbetsgruppen har haft telefonsammanträden med 1-3 månaders mellanrum.

Konferensantologi.

Under den inledande perioden dominerande arbetet med en skrift från Kristianstadskonferensen. Arbetsgruppen svarade för urvalen av de texter som publicerades. Den stiliga och innehållsrika skriften Olle Eskilsson och Andreas Redfors (red): Ämnesdidaktik ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Rikskonferensen i ämnesdidaktik 2006, Högskolan i Kristianstad 2007 har utkommit och sänts till alla som deltog i konferensen.

Den första nordiska konferensen

Planeringen av Oslo-konferensen har till största delen skötts av den lokala gruppen i Oslo, utifrån de riktlinjer som fastställdes i Kristianstad. Sigmund Ongstad har deltagit i ett telefonmöte och i övrigt haft mailkontakt med ordföranden. Arbetsgruppen har bidragit i mobiliseringen av deltagare inför konferensen och upprättat en mail-lista över alla som deltagit i någon av de svenska konferenserna.

Kommande konferenser

Samtal har förts om lämplig ort för nästa svenska konferens. Lärarhögskolan i Stockholm, numera Stockholms universitet, har erbjudit sig att vara värd. Intresse har vidare meddelats från Odense, att man är intresserad av att ordna en kommande nordisk konferens 2009. I diskussionerna med de norska arrangörerna har vi talat om en önskvärd ordning med nationella konferenser vartannat år och nordiska vartannat.

NSHU-projekt

En ansökan om ett projekt i Nätverkets namn sändes in till NSHU, den nya myndighet som svarar för stöd till ”högskolepedagogisk utveckling. Elisabeth Hesslefors Arktoft är projektledare och projektet rör ämnesvisa jämförelser av arbetet med att utforma Bolognakursplaner. Ansökan beviljades med 300 000 kr. ”Bidraget skall användas för att stödja nätverket i samarbetet med den nya utbildnings- och examensstrukturen så att möjligheterna till rörlighet för studenterna såväl nationellt som internationellt främjas. Samarbetet skall främst avse frågor kring:

- mål för kurser och program på grundnivå och avancerad nivå samt utbildning på forskarnivå,
- tillträde till program som leder till generella och konstnärliga examina på avancerad nivå, och
- tillträde till utbildning på forskarnivå.”

(Ur avtalstexten)

Under våren har ämnesdidaktiker för estetiska program och idrott haft möten som har betalats av medlen. Na-didaktiker har ett planerat möte och so-didaktiker har fått uppmaning att anmäla sitt intresse för ett planerat höstmöte.

Kommande års verksamhet

Nätverket har ingen egen ekonomi, vilket betyder att arbetet i princip är ”ideellt”. Ordföranden hade nog föreställningen att det skulle bli mer tid för arbete med Nätverket genom flytten till Karlstad och arbete vid ett ämnesdidaktiskt centrum. Så har inte blivit fallet, snarare tvärtom. Inom arbetsgruppen har vuxit fram som en realistisk ambitionsnivå att i första hand genomföra den verksamhet som vi klarat av det sista året – att utgöra redaktion för en konferensskrift samt förbereda en kommande konferens. Därutöver kan mindre insatser bli aktuella. Under det kommande året planeras ingen konferensskrift vilket borde ge utrymme att uppdatera hemsidan, vilken försumrats under året. Ytterligare möten med stöd av medlen från NSHU kommer att genomföras.

Arbetsgruppen för Nationella nätverket för ämnesdidaktik

Bengt Schüllerqvist, Karlstads universitet, Sten-Olof Ullström, Oslo Universitet, Olle Eskilsson, Högskolan i Kristianstad, Astrid Petterson Lärarhögskolan – Stockholms universitet, Elisabeth Hesslefors Arktoft, Göteborgs universitet, Hans Örtegren, Umeå Universitet och June Miliander, Karlstads universitet.

Anslagstavla

Ämnesdidaktiska nyheter.

- Mittuniversitet har inrättat en forskarutbildning i ämnesdidaktik. Rekryteringen av första omgångens doktorander i matematik- och svenskdidaktik pågår.
- Karlstads universitet har inrättat en ämnesdidaktisk variant på sin masterutbildning för yrkesverksamma lärare, med utbildning inom ett flertal skolämnen.
- En internationell organisation för utveckling av den akademiska historieundervisningen-The International Organisation for Scholarship of Teaching and Learning in History (”History SoTL”) har bildats, och har en hemsida <http://www.indiana.edu/~histsotl/blog/>
- Vid Kristianstadskonferen 2006 i nätverket beslöts att bildas ett nationellt nätverk för historiedidaktisk forskning. En första konferens hölls i Karlstad i oktober. Flertalet papers var skrivna av historiedidaktiska doktorander. Vård för nästa konferens är Umeå universitet (Daniel Lindmark).
- Vid Karlstads universitet har inrättats ett Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik (CSD). Tidigare fanns i Karlstad Centrum för Språk och litteraturdidaktik (CSL) samt SMEER, Science, Mathematics and Engeneering Education Research.

Nyutkomna ämnesdidaktiska avhandlingar

- Kenneth Nordgren: Vem är historien. Historia som medvetande, kultur och handling i det mångkulturella Sverige. Nationella forskarskolan i Pedagogiskt arbetete, Umeå universitet 2006.
- Christina Osbeck: Kränkningens livsförståelse. En religionsdidaktisk studie av livsförståelse i skolan. Karlstads universitet 2006.
- Carina Renander: Förförande fiktion eller historieförmedling. Arnsserien, historiemedvetande och historiedidaktik. Malmö högskola 2007.
- Lena Molin: Rum, frirum och moral: en studie av skolgeografins innehållsval, Institutionen för Lärarutbildning vid Uppsala, 2006.

-Michal Drechsler: Models in chemistry education – A study of teaching and learning acids and bases in Swedish Secondary Schools. Karlstads universitet 2007.

Annan ämnesdidaktisk litteratur

-Gerd B Arfwedsson: Litteraturdidaktik från gymnasium till förskola. Vetenskapsrådets rapportserie 11: 2006.

-Sten Arevik och Ove Hartzell: Att göra tänkandet synligt. En bok om begreppsbasead undervisning.(SO-ämnen).Didactica 11, HSL förlag.

-Lars Brink och Roy Nilsson: Kanon och tradition. Ämnesdidaktiska studier om fysik, historie- och litteraturundervisning. Lärarutbildningens skriftserie 2, Högskolan i Gävle 2006.

NSHU - Na-didaktik

Här är frågor, vilkas svar vi tar som utgångspunkt för fortsatta diskussioner i vårt forum.

Inled dina svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...

1. Vilken övergripande struktur har ni i er lärarutbildning för lärare i naturvetenskapliga ämnen? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

— LTU 1) Vi har en 60hp inriktning i naturvetenskap för tidigare skolår. 2) Vi har en specialisering på 15hp, grundl allmänbild naturvet f tid år som är populär inte minst som lärarfortbildn. Planer finns på att bygga på den m ytterligare 15hp valbar. 3) Vi har en 120hp inriktning i NO/Nk för grundskolans senare år och gymnasieskolen (Nk). 4) Vi har också en inriktning i biologi på 60hp+30hp som stud kan komb m t ex matte eller idrott. 5) Dessutom ingår obligatoriska kurser i grundlägg naturvetenskap i en inriktning "Leka, lära mot förskolan" och "Leka, lära mot tidiga skolår". Fn 7,5hp, blir 15 hp fr om 2008.

— HKr Inriktningar: A/Yngre elever - minst 210hp: a/ barns lärande - lärarens roll (6-12år), b/ lek utveckling lärande naturvetenskap o teknik (0-6 år) B/ grundskolans senare del + gysk minst 270 hp: c/ biologi, kemi, fysik, naturvetenskap Specialiseringar finns inom naturvetenskapliga ämnen för alla. Allmänna utbildningsområdet läses i grupper med studenter från olika inriktningar. I dessa finns bl a moment med naturvetenskaplig bildning och lärande för hållbar utveckling. C/ LK90: Denna kurs Lärarkompetens är avsedd för dem som har ämneskurserna när de börjar sin lärarutbildning på 3 terminer. I denna kurs har vi studenter med alla naturvetenskapliga ämnen.

— VXU. Utbildningsstrukturen är att alla först läser 10+10p AUO (två kurser). Därefter skiljer sig våra programvarianter åt. Därefter startar de med sin inriktning om 40 el 60p. Därefter en specialisering eller AUO termin 2. Sedan inriktning 2 (eller ytterligare en specialisering för Grs). Många av våra studenter läser nätbaserad programvariant där inriktningen är uppbyggd av 5p-kurser i exv fysik med en 10p-kurs VFU på slutet. Denna programvariant läses av våra sk "OEX-lärare" (verksamma, obehöriga). Vi har även ett kortprogram (AUO60, numera 90) där studenterna har ämnespoängen med sig sedan innan. Många naturvetare finns i denna grupp. Ht07 30 platser.

— GU- 140 p lärare:läser en inriktning bestående av 20p ma + 20p Na (två varianter finns; en för fö-fk, en för fk-år6). Därutöver allmänt utbildningsområde 60p samt specialiseringskurser om 20p (varav minst 10 i läs- & skrivutveckling). Möjlighet till ytterligare fördjupning finns f.n. bara i matematikdelen. 180p lärare: Inriktningar om 40p plus fördjupningar om 20p finns i bi, fy och ke, samt i "naturvetenskap".

— UmU Alla (nästan) inleder med 20p AUO, därefter Inriktning 60p, sedan 20p AUO och därefter ytterligare 60p Inriktning/Specialisering. Utbildningen avslutas med 20p AUO. Det akn variera hur åren i "mitten" ser ut.

2. Vilka principer har ni för placering av kurser på grundnivå/avancerad nivå? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

— UmU Så gott som alla kurser inom lärarprogrammet läses på grundnivå. Endast de sista 20p AUO ligger på Avancerad nivå (tror jag)

— LTU Här är mycket oklart! Diskussionen pågår f fullt. De flesta verkar tycka att avancerad nivå borde kunna nås efter tre år på univ t ex inom 3dje terminen på AUO men det beror på så många faktorer. Avancerad nivå på VAD? Inom AUO blir det i så fall inom ämnet lärande hos oss. I naturvetenskapliga ämnen är det kanske lättare men en skiljelinje finns mellan det trad gamla poängtänkandet (dvs D-nivå, 80p =avancerad) och ett "lärartänkande". Det är ju inte samma sak att läsa en avancerad kurs för KEMISTER som att läsa en avancerad kurs för KEMILÄRARE där didaktiken kan vara avancerad t ex. Våra stud läser AUO1 först, sedan en inriktning. Den naturvet inriktn på 60hp f tid år kan aldrig bli på annat än grundnivå, där är vi överens här. Frågan är hur man ska resonera om 120hp inriktningen. I de enskilda ämnena uppnås ca 60hp biologi, 30hp ke, 30hp fy- inget avancerat sett så alltså. Möjligen kan de stud som läst 90hp ren biologi sägas ha nått avanc nivå i biologi. Men, å andra sidan läser stud 120p inriktning som LÄRARE i NATURORIENTERANDE ämnen för sen år-vi år då många som tycker att senare delar av inriktningen borde kunna vara på avanc nivå. Har man läst fyra-fem år yrkesutbildning på univ borde man ju nå en avancerad nivå tycker vi.

— VXU-Hela inriktningspaketet 1-60p kommer av allt att döma (beslut inte fattat ännu) att ligga på G-nivå. Vi har G1,G2 och G3. AUO termin 2 och 3 läggs på A-nivå för Grs och Gy.

— GU- Ännu ej fastställt. Nya examenskraven ställer till det, och på något sätt måste man uppgradera kurser till avancerad nivå fast man kanske inte vill!

— HKr Kurserna för lärare för yngre barn är på grundnivå. I ämnesdidaktik för 270hp studenterna har vi en 15 p kurs på grundnivå för dem som läser sin första inriktning och en på avancerad nivå för dem som går sin andra inriktning. Kurserna innehåller 7,5 hp VFU och 7,5 hp teorikurs i ämnesdidaktik. VFU och teorikurs är integrerade med varandra. Kurserna samläses med andra studenter som har inriktningar i naturvetenskap samt med LK90 i naturvetenskap

3. Vilka övergripande mallar/principer har ni för kursplaner? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

— UmU Gemensam mall för hela Umeå universitet som även lärarutbildningsfakulteten använder sig av. Denna mall togs fram inör Bolognaanpassningen. Principen är att kursplaner tas först på inst.nivå och sedan på fak.nivå.

— LTU Vi har haft en mall som vi följt på alla inst, alla kurser på hela universitetet. Tyvärr har jag den inte i min dator längre. Bäst bild av de naturvet lärarkurserna får man om man går in på vår hemsida. Luleå tekniska universitet-Tillämpad kemi och geovetenskap-Studiehandboken och kikar på de kurser som har

kurskoder med formen L00xxK.

- HKr Vi har utarbetat mallar och instruktioner för kursplaner och utbildningsplaner.
- VXU-Svårt att besvara. Ville bifoga fil.
- GU- Inriktningskurser och allmänna utbildningsområdet fastställs av det särskilda organet, med egen mall (se uppladdade dokument). Specialiseringskurser fastställs av resp institution.

4. Vilka kurser har ni i lärarutbildningen i Na-didaktik? Är det rena ämneskurser eller kurser som är integrerade med andra ämnen? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- HKr För 210 hp -kurserna integreras ämnesdidaktiken i inriktningskurserna. Vissa specialiseringar har ett ämnesdidaktiskt perspektiv - andra mer ett ämnesperspektiv. För 270hp-studenterna gäller att vi har ämnesdidaktiska inslag i ämneskurserna för dem som ska bli lärare. Den stora delen av ämnesdidaktiken ligger i kurserna Lärande och undervisning i naturvetenskap (se fråga 2)
- VXU-För "campusstudenterna" integreras didaktiken i inriktningskurserna på ett medvetet och bra sätt. Särskilt didaktiska är man inom matematiken, där de traditionella ämnesstudierna strukit på foten. För AUO60/90 ges 5+5p ämnesdidaktik i studenternas respektive ämne-integrerat i (jmf med AUO för campusstudenterna)"förminskade" AUO-kurser.
- GU- Na-didaktik finns ej som egna kurser, utan är alltid del av annan kurs.
- LTU I alla kurser riktade m tid är didaktiken integrerad med ämneskunskapen vilket vi tycker är den bästa lösningen. Det bygger på att vi är ämneslärare med didaktisk kompetens, ett par av oss disputerade. F senare skolårs biologi är det på samma sätt eftersom vi didaktiker ansvarar för den. Problemet är fysiken och kemins f sen år. Antalet stud är så få att lärarstud tvingas läsa civ.ingenjörskurser vilket innebär dels att ämnesinnehållet inte är lärarinriktat, dels att didaktiken blir styvmoderligt behandlad. Lärarna på dessa kurser ser vfu som didaktik och har bara lagt in ett par poäng "teoretisk" didaktik som inte är av särskilt god kvalitet eftersom lärarna inte har kompetensen även om de försöker göra sitt bästa. det är möjligt att vi som är didaktiker kan komma m på ett hörn där framöver eftersomvi efter omorganisationen nu jobbar på samma institution (vi na-didaktiker jobbade tid på en pedinst.)
- UmU-Endast för de som läser det sk korta lärarprogrammet ingår rena didaktikkurser (Didaktik och vfu i två kurser). För studenter på det ordinarie programmet läses ämnesdidaktieken integrerat i ämnesstudierna (med varierad framgång!).Även i våra kurser för förskola och tidigare år läses nv-ämne och didaktik integrerat.

5. Var i utbildningen ligger examensarbetet, och kan det skrivas i Na-didaktik? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- UmU- det ligger som sista kurs och kan skrivas i NAdid.
- LTU examensarbete ligger inom AUO. Detskrivs i "lärande" vilket är forskutbämne hos oss. "Lärande" kan dock ha en inriktning mot na-didaktik (själv är jag lektor i lärande m inriktn mot biologi och kemi vilket troligen skulle benämnas na-didaktik på annat lärosäte). Vi har ett antal stud varje år från na-inriktn både tid o sen år som skriver rent na-didaktiska examensarbeten, några av riktigt god kvalitet. Vi funderar på valmöjligheter vad gäller exjobbet f tid år, grund eller avanc. Jag kan tänka mig ett fåtal stud som kan klara ett exsjobb i na-did även f tid år.
- VXU-examensarbetet ligger alltid som sista terminens AUO-kurs. Däremot har studenterna (tyvärr) kunnat välja att inte läsa AUO termin 3 allra sist i utbildningen. Nu ska vi ändra på detta i o m Bolognaanpassningen. Det kan skrivas i något av Na-ämnenas didaktik. Ma-didaktik är vanligt examensarbetsämne. Fy, Ke och Bi-didaktik väljs nästan aldrig (få studenter!).
- GU- examensarbetet görs av de flesta sista terminen i allmänna utbildningsområdet. Kan ha Na-didaktisk inriktning. Det är också i princip möjligt för studenten att göra ex-arbetet inom en fördjupande specialisering, men detta har ännu inte skett inom naturvetenskap.
- HKr Examensarbetet görs (delvis) i AU3 och kan ligga på grundnivå eller avancerad nivå. För examen på avancerad nivå görs dessutom ytterligare 15 hp examensarbete inom specialisering.

6. Vilka förväntade läranderesultat har ni era kurser i Na-didaktik? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- HKr Lärande och undervisning i naturvetenskap I grundnivå: Kunskap och förståelse Studenten ska efter genomgången kurs ha kunskap om och förståelse av . kursens ämnesområden (1) . hur man med skolans styrdokument och teorier som grund kan arbeta med eleverna (2) . elevers lärande och föreställningar om naturvetenskapliga fenomen (3) Färdighet och förmåga Studenten ska efter genomgången kurs .självständigt kunna formulera ämnesdidaktiska problem och samla in och analysera data (4) .tillsammans med andra kunna planera, genomföra och analysera en undervisningssekvens som bygger på ämnesdidaktiska teorier (5) . självständigt kunna leda en större grupp och då kunna samspela med eleverna (6) .kunna studera hur elevers begrepp utvecklas individuellt och tillsammans med andra (7) . kunna visa hur naturvetenskapliga modeller kan tillämpas i skolans undervisning i naturvetenskap (8) . kunna diskutera kommunikationens betydelse för elevens lärande. (9) Värderingsförmåga och förhållningssätt Studenten ska efter genomgången kurs . kunna visa ett vetenskapligt, analytiskt och reflekterande förhållningssätt i förhållande till kursens innehåll (10) . kritiskt kunna granska olika elevers lärande och förmåga att använda sin kunskap samt deras attityder till naturvetenskap (11) . kunna stimulera elevers intresse för naturvetenskap. (12) Lärande och undervisning i naturvetenskap II Kunskap och förståelse Studenten ska efter genomgången kurs . ha utvecklat en fördjupad insikt om undervisningen i det naturvetenskapliga ämnet med utgångspunk-ter från teorier om lärande och kunskaper om elevers föreställningar (1) . ha utvecklat en fördjupad insikt om dagens forskning i na-didaktik med dess teorier och metoder (2) . ha överblick över undervisningen i det naturvetenskapliga ämnet med utgångspunkter från teorier om lärande och kunskaper om elevers föreställningar (3) Färdighet och förmåga Studenten ska efter genomgången kurs

. självständigt kunna värdera och argumentera över resultat i vetenskapliga artiklar i förhållande till annan relevant forskning samt till skolans undervisning i naturvetenskap (4) . självständigt kunna genomföra en undersökning om elevers förklaringar till några vardagliga fenomen med anknytning till naturvetenskap och då kunna diskutera resultaten från olika ämnesdidaktiska perspektiv (5) . kunna använda sin ämnesdidaktiska kunskap för att skapa, ta tillvara och analysera lärandesituationer som främjar elevers lärande (6) . kunna följa dagens forskning i na-didaktik med dess teorier och metoder. (7) Värderingsförmåga och förhållningssätt . kunna analysera och värdera mål i skolans kursplaner med utgångspunkt från vetenskapliga analysinstrument, samt kunna argumentera för tolkningen av målen (8) . visa förmåga att självständigt identifiera sitt behov av ytterligare ämnesdidaktisk kunskap och att ta ställning till sin egen kunskapsutveckling (9) . aktivt kunna bidra med kvalificerade synpunkter och kunna leda diskussioner om olika ämnesdidaktiska frågor (10) . kunna välja och variera arbetssätt i undervisningen med utgångspunkt från elevers olika sätt att lära och utvecklas (11) . kunna omsätta sina teoretiska kunskaper i praktisk färdighet samt relatera praktiska erfarenheter till teoretiska insikter. (12)

- VXU-Kan inte besvara frågan idag
- GU- formulerandet av det vi kallar lärandemål är inte klar ännu.
- Vilken svår fråga! Vi uttrycker oss i våra kursplaner som att studenter ska kunna kommunicera naturvetenskap med elever, att de muntligt, skriftligt och kritiskt ska kunna redogöra för, diskutera didaktiska frågor, didaktisk forskning etc. Det funkar bra då vi did har ansvaret. Våra stud läser tex nädid-avhandlingar inom inriktningarna både tid å sen år. Did artiklar likaså, även i de kortare kurserna. Vi tycker också att insikter om olika teorier kring kunskap, lärande och undervisning m ett innehållsligt perspektiv är viktiga i våra kkurser eftersom vi tycker att mer "allmän" didaktik inte håller måttet riktigt inom AUO. Lärande av ett visst innehåll behandlas knappast alls där. Stud skriver t ex rapporter, kopplade till vfu och/eller nädid litteratur, diskuterar redovisar mm. Egna små studier av elevernas lärande är vanliga som uppgifter till vfu. Kvalitativa bedömningar av elevers lärande grundade på analys och teori tycker vi är viktiga.
- UmU-Hänvisar till vår hemsida www.matn.vmu.se Se under Utbildning och sedan t ex ht 2007. Där hittar man kurser som t ex Naturvetenskap I, 1-20p och Naturvetenskap II, 21-40p samt Naturvetenskap i barnets värld 1-10p och 11-20p.

7. Hur formulerar ni kriterier för bedömning och betygsättning? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- UmU-sedan införandet av Bolognaappase kursplaner har vi endast skrivit fram FSR, dvs Förväntade studieresultat. Det är dessa som utgör kriterierna för bedömning. För betyget Väl godkänd använder de många en standardmeningen under rubriken Examination. Den meningen framskriver att den stud. för betyget VG ka ha en högre analysnivå på sitt kunnande.
- LTU Ännu svårare! Vi skriver kriterier f examinationerna/betygen i resp kurs i den studiehandledning som tillhör resp kurs och som revideras varje år. Kriterierna kan se lite olika ut beroende på examinationsformen. Jag tror inte det är möjligt att besvara denna fråga så att andra förstår tyvärr. Det krävs nog ett per ingående studium av ett konkret fall. Några exempel: Tentamen, 60% f G, 80% f VG alt G eller VG på frågorna (inga poäng) och där 50% G och 50% VG ger totalbetyg VG. Att bedöma vad som är VG här är omöjligt utan att titta på enskilda frågor/kurser/ämnen men det är nog rätt trad. Skriftliga rapporter på didaktisk teori-i stort sett som följer: G om stud tagit del av, förstått och korrekt redogjort f innehållet i litt. För VG krävs kritiskt tänkande, reflektioner utifrån egna erfarenheter samt att de kan jämföra, ställa litt (t ex olika typer av vet studier)mot varandra. Vi har också, fast inte ofta, mer praktiska prov iband. Muntliga, kommunikativa prov ute i naturen, "berätta om stubben" tex. Eller laborativa prov av typen "ta reda på...". Här är ännu svårare att redogöra f våra bedömningar men kommunikationsförmåga, att kunna uttrycka sig om, med naturvet begrepp så att andra förstår tycker vi är viktigt.
- HKr Vi har inte formulerat dessa ännu. I kursplanerna hänvisar vi till ett separat dokument
- VXU-Inga nya kursplaner har formulerats med dessa kriterier ännu (förutom de i AUO)
- GU- formulerandet av kriterier för bedömning sker inom resp kurs. Kriterier finns alltså inte med i kursplanerna utan finns i bästa fall nedskrivna i "kursguider" till studenterna.

8. Planerar ni magister- och masterutbildningar i Na-didaktik? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- UmU-vi har utarbetat fyra kursplaner i Science and Technology Education à 15 hp, dvs 60hp totalt. De två första kurserna har genomförts under 2005 och 2006 med väldigt lågt studentantal och med inbjudna studenter bl a från Ryssland. Till hösten kommer ingen kurs att ges men vi hoppas på en fortsättning och att kunna locka utländska studenter och verksamma lärare.
- GU- Vi har nyligen beslutat om magister- och masterutbildning inom flera olika didaktiska inriktningar, bl a naturvetenskap.
- VXU-Nej, det gör vi inte ännu.
- HKr Ja inom utbildningsvetenskapliga området planeras bl a na-didaktiska master och magister ansökningar. Högskolan har ansökt om examensrättigheter.
- LTU Nej, vi tycker att vi är för små och har för få studenter.

9. Vilket samarbete om kurserna i Na-didaktik har ni med andra lärosäten? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- UmU-just nu inget samarbete (tror jag).
- LTU Inga fn.
- VXU-vi samarbetar med HiK när det gäller biologkurserna och numera även biologdidaktiken.
- GU- samarbetet på kursnivå är mycket litet
- HKr Vi har inget formellt samarbete med andra högskolor men skulle vaara intresserade av det.

10. Kring vilka frågor har ni önskemål och förslag om samarbete kring kurser i Na-didaktik? Nätbaserade kurser? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- LTU Vi har funderat på nätbaserade kurser inte minst i fy, ke där det funkar dåligt m didaktiken just nu. Vi har heller inget hopp om att få fler stud så att det kan bli en verklig LÄRARutb inom dessa ämnen. En nätbaserad kurs där vi tillsammans jobbar och plockar ut och bidrar m det bästa vi har var och en vore väl en toppenidé! Här på LTU har vi av geografiska skäl stor erf av distans undervisning t ex via Marratech.
- GU- Nätbaserade kurser förstås, gärna på magister/masternivå.
- VXU-Ja, jag tror jag kan göra mig till tolk för VXU i åsikten att vi önskar utveckla gemensamma didaktikkurser i Na-didaktik. Vi har även talat om att vi önskar samarbete i form av lärarbyte. Undervisningstimmar på eget lärosäte byts mot timmar på ett annat, och vice versa. Detta för att utnyttja specifik lärarkompetens.
- HKr Detta har inte diskuterats konkret men jag tror att det skulle vara intressant för oss med samarbete om master- och magisterutbildningar.
- UmU- kring det ovan nämnda magisterprogrammet skulle det vara intressant med samarbete. Även kurser på grundutbildningsnivå med distansöverbyggande hjälpmedel skulle vara av intresse.

11. Vilken forskarutbildning blir möjlig för dina studenter att fortsätta med? Krävs speciella val inom lärarutbildningen för att göra detta möjligt? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- UmU-Efter avslutad lärarutbildning och två års yrkeserfarenhet är du behörig att söka till forskarämnet Pedagogiskt arbete (för vilket UmU är värdhögskola/universitet). Du behöver inte ha läst speciella kurser utan en lärarexamen ger behörighet. Inom Pedagogiskt arbete kan du ha olika inriktning t ex mot allmänpedagogiska frågor eller mot ämnesdidaktik. Se www.educ.umu.se/forskning
- GU- Flera olika forskarutbildningar är möjliga. Dels forskarutbildning som är direkt knuten till lärarutbildningen (under det särskilda organet), där alla studenter med ny lärarexamen är formellt behöriga. Denna finns med olika inriktningar, inkl naturvetenskap. Studenter kan även antas till forskarutbildningar vid olika institutioner. Exempelvis i Pedagogiskt arbete eller ämnesdidaktik. Konkurrensen är dock hård och i alla ovanstående krävs i realiteten något utöver lärarexamen (tex ytterligare uppsatser eller forskningserfarenheter).
- VXU-Vi kan idag endast erbjuda forskarutbildning i Fy och Ma. Vi har ej kvar forskarrättigheter i ke och bi längre.
- HKr Vi avvaktar vår ansökan om magisterrättigheter.
- LTU Lärarstud blir fo-behöriga i lärande som alltså kan riktas mot ett ämne/ämnesområde enl ovan. Däremot är framtiden vad gäller finansiering av doktorander rätt dyster förstås.

12. Vilka kurser resp delmoment ges på engelska? Planeras samarbete med kurser i na-didaktik med utomnordiska lärosäten? (Glöm inte att inleda ditt svar med ditt lärosätes akronym, t ex HKr - ...)

5 svar

- VXU-Inga kurser inom Na ges på engelska idag. Inga planer på samarbeten med utomnordiska lärosäten i Na-didaktik planeras. Detta borde vi göra, men vi önskar i första hand samarbete med lärosäten på närmare håll.
- GU- än så länge inga.
- HKr Vi har ännu inte några kurser på engelska
- LTU Vi har inga kurser på engelska f närvarande då antalet utomnoord stud är obefintligt. Vi är dock beredda att ordna sådana m rel kort varsel om det skulle behövas.
- UmU-se ovan om Magisterkurser. Dessa kan ges både på engelska och svenska beroende på studerandegrupp. En kurs vi bedriver i utomhuspedagogik kan också ges på engelska.

Kontaktperson: Andreas Redfors, Andreas.Redfors@mna.hkr.se

Senast ändrad: 2007-05-10